

Forslag

til

Lov om ændring af konkursloven, tvangsakkordloven, lov om aktieselskaber, lov om anpartsselskaber, lov om forsikringsaftaler og borgerlig straffelov.

(Betalingsstandsning m. v.).

Fremsat den 10. april 1975 af *justitsministeren*.

§ 1.

I konkursloven, jfr. lovbekendtgørelse nr. 164 af 1. april 1971, som ændret ved lov nr. 318 af 19. juni 1974, foretages følgende ændringer:

1. I § 1 udgår: „(§ 50)“.

2. Efter § 1 indsættes:

„§ 1 a. Konkursen anses for begyndt ved konkursdekretets afsigelse.

Stk. 2. Ved aktie- og anpartsselskaber anses konkursen for begyndt ved kreditorernes beslutning om at fastholde konkursbegæringen.

§ 1 b. Ved fristdagen forstås i denne lov

- 1) den dag, da skifteretten modtog anmeldelse om betalingsstandsning eller begæring om akkordforhandling eller konkurs,
- 2) dagen for skyldnerens død, såfremt dødsboet behandles efter reglerne i denne lov,
- 3) dagen for beslutning om likvidation af et aktieselskab eller anpartsselskab som insolvent,
- 4) dagen for beslutning om likvidation af et aktieselskab eller anpartsselskab som solvent, hvis selskabet inden tre måneder efter denne beslutning overgår til likvidation som insolvent, eller skifteretten inden samme frist modtager anmeldelse om betalingsstandsning eller begæring om akkordforhandling eller konkurs,

eller det tidligste af de nævnte tidspunkter.

Justitsmin. j. nr. 1974-44002-11.

Stk. 2. Ophører virkningerne af anmeldelse om betalingsstandsning efter § 39 f, regnes dagen for anmeldelsen dog for fristdag, hvis skifteretten inden tre uger efter ophøret modtager begæring om akkordforhandling eller konkurs.

Stk. 3. Selv om en begæring om akkordforhandling ikke fører til stadfæstelse af tvangsakkord, regnes dagen for begæringens modtagelse dog for fristdag, hvis begæring om konkurs modtages inden tre uger, efter at begæringen om akkordforhandling blev tilbagekaldt eller forkastet eller akkordforhandling ophørte.

Stk. 4. Tilbagekaldes eller afslås en konkursbegæring, bevarer denne dog sin virkning for så vidt angår fastsættelsen af fristdagen, hvis skifteretten inden tre uger efter tilbagekaldelsen eller afslaget modtager ny begæring om konkurs eller begæring om akkordforhandling eller anmeldelse om betalingsstandsning.

Stk. 5. Er skyldneren et aktieselskab eller anpartsselskab, sidestilles ved anvendelsen af stk. 2-4 beslutning om likvidation efter reglerne om likvidation af insolvente selskaber med indgivelse af konkursbegæring.“

3. § 3, *stk. 2*, ophæves.

4. § 4 affattes således:

„§ 4. Er en ydelse, for hvilken der skal svares vederlag, overgivet til boet efter konkursens begyndelse eller til skyldneren, efter at skifteretten har beskikket tilsyn, kan ydelsen kræves tilbage, medmindre konkurs-

boet eller tilsynet tiltræder aftalen, og modydelsen erlægges, eller der på opfordring stilles sikkerhed for dens erlæggelse til forfaldstid.

Stk. 2. Har boet rådet således over ydelsen, at den ikke kan tilbageleveres i væsentligt uforandret stand, svarer det vederlag efter reglen i § 31, nr. 3. Er overgivelsen sket før konkursen, og har skyldneren rådet over ydelsen på den nævnte måde, svares vederlag efter reglen i § 32, nr. 2.“

5. I § 10, *stk. 2*, udgår: „ligesom også den, der inden konkursens begyndelse har fået afsætning, uanset konkursen bevarer sin ret til i sin tid at få udlæg og derefter søge fyldestgørelse i det afsatte gods“, og „§§ 23 og 158“ ændres til: „§ 23 og retsplejelovens § 533“.

6. § 15, *stk. 1, 2. pkt.*, ophæves.

7. I § 19 ændres „indfriet efter konkursens begyndelse“ til: „indfriet efter fristdagen“.

8. I § 20 ændres „før konkursens begyndelse“ til: „før fristdagen“.

9. § 23, *stk. 2*, affattes således:

„*Stk. 2.* Udlæg ifølge forlig og dom samt udpantning hos skyldneren har ingen retsvirkning over for konkursboet, såfremt udlægget eller udpantningen er foretaget senere end tre uger før fristdagen.“

10. I § 26 ændres „før konkursens begyndelse“ til: „før fristdagen“.

11. § 28 ændres til § 27, og som ny § 28 indsættes:

§ 28. Betaling af gæld foretaget efter fristdagen afkræftes på boets begæring, medmindre gæld er dækket efter reglerne om konkursordenen, eller betaling var nødvendig for at afværge tab, eller den, til fordel for hvem betaling skete, hverken vidste eller burde vide, at betalingsstandsning var indtrådt, at begæring om konkurs eller akkordforhandling var indgivet, eller at et aktieselskab eller anpartsselskab var trådt i likvidation som insolvent.

Stk. 2. Andre dispositioner, der er foretaget efter fristdagen, afkræftes på boets begæring, medmindre dispositionen var nødvendig af hensyn til bevarelse af skyldnerens

virksomhed, rimelig varetagelse af fordringshavernes fælles interesser eller erhvervelse af dagliglivets fornødenheder. Afkræftelse kan dog ikke ske over for den, som med føje antog, at dispositionen var nødvendig som anført, eller som hverken vidste eller burde vide, at betalingsstandsning var indtrådt, at begæring om konkurs eller akkordforhandling var indgivet, eller at et aktieselskab eller anpartsselskab var trådt i likvidation som insolvent.

Stk. 3. Har et af skifteretten beskikket tilsyn godkendt betalingen eller dispositionen, kan afkræftelse kun ske, hvis tilsynet åbenbart har overskredet sine befølelser.“

12. § 31 og § 32 udgår, og i stedet indsættes:

„§ 30 a. I dødsboer, hvor gælden ikke er vedgået af arvingerne eller overtaget af en efterlevende ægtefælle, betales forlods rimelige begravelsesudgifter.

§ 31. Forud for anden gæld betales i lige forhold:

- 1) Omkostninger ved konkursens indtræden.
- 2) Omkostninger ved boets behandling.
- 3) Gæld, der pådrages boet under dets behandling.

§ 32. Derefter betales i lige forhold:

- 1) Rimelige omkostninger ved forsøg på at tilvejebringe en ordning af skyldnerens økonomiske forhold, såfremt offentlig akkordforhandling har været indledet, eller skifteretten i øvrigt skønner, at omkostningerne har været afholdt med føje.
- 2) Gæld, som skyldneren efter fristdagen har pådraget sig med samtykke af et af skifteretten beskikket tilsyn.
- 3) Rimelige omkostninger ved påbegyndt likvidation af et aktieselskab eller anpartsselskab.
- 4) Gæld, som stiftes under likvidation efter reglerne om likvidation af insolvente aktieselskaber eller anpartsselskaber.
- 5) Retsafgiften.“

13. I § 33, *stk. 1, nr. 1, 2 og 3*, ændres „konkursbegæringens indgivelse“ til: „fristdagen“.

14. I § 33 a, stk. 1 og 3, ændres „konkursens begyndelse“ til: „fristdagen“.

15. Efter kapitel 5 indsættes i underafsnit II:

„Kapitel 5 a.

Betalingsstandsning.

§ 39 a. En skyldner, der ikke mener sig i stand til at opfylde sine forpligtelser, kan anmelde, at han har standset sine betalinger.

Stk. 2. Anmeldelse om betalingsstandsning indgives skriftligt til den skifteret, som skulle have modtaget en begæring om konkurs, og skal angive skyldnerens fulde navn, personnummer og bopæl, det navn, hvorunder han eventuelt driver forretning (firma), hans erhvervsgren og stedet, hvorfra hans erhvervsvirksomhed drives, samt indeholde bekræftet oplysning om, hvem der eventuelt bistår ham under betalingsstandsningen.

Stk. 3. Skifteretten påfører anmeldelsen tidspunktet for dens modtagelse.

§ 39 b. Skyldneren skal senest en uge efter anmeldelsen udsende meddelelse om betalingsstandsningen til samtlige bekendte fordringshavere. En genpart af meddelelsen og en fortegnelse over de bekendte fordringshavere skal inden samme frist indleveres til skifteretten.

Stk. 2. Anmeldelse om betalingsstandsning offentliggøres ikke. Enhver, der har retlig interesse deri, kan hos skifteretten få oplysning om, hvorvidt og hvornår en skyldner har anmeldt betalingsstandsning, og hvem der eventuelt bistår ham.

§ 39 c. På skyldnerens begæring kan skifteretten bestemme, at der ikke kan søges fyldestgørelse på grundlag af udlæg eller udpantning, som ville miste sine retsvirkninger i tilfælde af konkurs, jfr. § 23, stk. 2. Dog kan forfaldne fordringer indkræves, men det indkomne beløb forbliver da i fogedrettens besiddelse. Soges fyldestgørelse i kontante penge, indbetales disse til fogden.

Stk. 2. Skifterettens bestemmelse efter stk. 1 medfører ikke tab af en af udlægget eller udpantningen følgende sikkerhedsret.

§ 39 d. På skyldnerens anmodning kan skifteretten beskikke ham et tilsyn. Beskik-

kelse kan betinges af, at der stilles passende sikkerhed for omkostningerne ved tilsynets virksomhed.

Stk. 2. Skyldneren skal aflægge regnskab over for tilsynet efter dettes nærmere bestemmelse og må ikke foretage vigtigere dispositioner uden tilsynets samtykke.

Stk. 3. Tilsynet bør ikke godkende dispositioner, der ikke skønnes nødvendige af hensyn til bevarelsen af skyldnerens virksomhed, rimelig varetagelse af fordringshavernes fælles interesser i øvrigt eller erhvervelsen af dagliglivets fornødenheder. Betaling af gæld bør kun ske i overensstemmelse med konkursordenen, eller hvis betaling er nødvendig for at afværge tab.

Stk. 4. Vederlaget til tilsynet fastsættes af skifteretten.

§ 39 e. Tilsynet eller den, som eventuelt bistår skyldneren, skal straks give skifteretten underretning, såfremt det viser sig, at der ikke er udsigt til at opnå en betalingsordning for skyldneren, eller at skyldneren ikke samarbejder loyalt, eller bistanden ophører.

Stk. 2. I de i stk. 1 nævnte tilfælde, eller hvis det i øvrigt oplyses over for skifteretten, at der ikke på betryggende måde arbejdes på opnåelse af en betalingsordning, bestemmer skifteretten, om virkningerne af anmeldelsen om betalingsstandsning skal anses for ophørt. Forinden skal der gives skyldneren, tilsynet og de eventuelt fremmødte fordringshavere lejlighed til at udtale sig, og der kan eventuelt gives skyldneren en kort frist til at indlede nyt samarbejde.

§ 39 f. Reglerne i dette kapitel anvendes, indtil

- 1) skyldneren tilbagekalder sin anmeldelse om betalingsstandsning,
- 2) forhandling om tvangsakkord åbnes,
- 3) konkursdekret er afsagt,
- 4) beslutning er truffet om likvidation af et aktieselskab eller anpartsselskab som insolvent,
- 5) skifteretten beslutter, at virkningerne af anmeldelsen om betalingsstandsning skal ophøre, eller
- 6) otte uger fra fristdagen er forløbet.

Stk. 2. Skifteretten kan forlænge den i stk. 1, nr. 6, nævnte frist til tre måneder,

hvis skyldneren anmoder herom inden fristens udløb.

Stk. 3. Ophører den anmeldte betalingsstandsning af de i stk. 1, nr. 1 eller 5, nævnte grunde, eller forlænger skifteretten fristen i medfør af stk. 2, gives der på den måde, skifteretten bestemmer, meddelelse herom til samtlige bekendte fordringshavere. Skifteretten kan pålægge skyldneren eller den, der har bistået ham, at udsende meddelelsen.

§ 39 g. Skifterettens afgørelser efter § 39 d og § 39 f, stk. 2, kan ikke kæres. Skifterettens afgørelse efter § 39 e, stk. 2, kan kun kæres af skyldneren.

Stk. 2. I øvrigt sker kære af skifterettens afgørelser i medfør af dette kapitel efter reglerne i retsplejelovens kapitel 59.

16. Kapitel 6 affattes således:

„Kapitel 6.

Om konkursens begyndelse.

§ 40. Er en skyldner insolvent, skal hans bo tages under konkursbehandling, når det begæres af skyldneren eller en fordringshaver.

Stk. 2. En skyldner er insolvent, hvis han ikke kan opfylde sine forpligtelser, efterhånden som de forfalder, medmindre betalingsudygtigheden må antages blot at være forbigående.

§ 41. Erkender skyldneren at være insolvent, eller har han standset sine betalinger, eller har der ved udlæg eller udpantning inden for de sidste tre måneder før konkursbegæringens modtagelse ikke kunnet opnås dækning hos ham, antages insolvens i almindelighed at foreligge.

Stk. 2. Det samme gælder med hensyn til en skyldner, der er eller inden for det sidste år før konkursbegæringens modtagelse har været pligtig at føre forretningsbøger, hvis en fordringshaver har krævet skyldneren for klar og forfalden gæld, mindst fire uger senere forgæves har ladet en opfordring til at betale inden to uger forkynde for ham og inden to uger efter betalingsfristens udløb har indgivet konkursbegæring. I opfordrin-

gen skal der gøres opmærksom på, at undladelse af betaling kan medføre konkurs.

§ 42. Er gælden i et insolvent dødsbo ikke vedgået af arvingerne eller overtaget af en efterlevende ægtefælle, skal boet tages under konkursbehandling, når en fordringshaver ønsker det.

Stk. 2. Er præklusivt proklama udløbet på tidspunktet for afsigelsen af konkursdekretet, beholder det sin præklusive virkning. I modsat fald indkaldes fordringshaverne efter reglerne i denne lov.

§ 43. En fordringshaver kan ikke forlange skyldneren erklæret konkurs, hvis

- 1) hans fordring er sikret ved betryggende pant i skyldnerens ejendom,
- 2) hans fordring af tredjemand er sikret ved betryggende pant, og konkursbegæringen strider mod vilkårene for sikkerhedsstillelsen, eller
- 3) hans fordring er uforfalden og af tredjemand er eller tilbydes sikret ved betryggende pant.

Stk. 2. Ligestillet med pant er anden tilsvarende sikkerhed. Ligestillet med pant i tredjemands ejendom er sikker selvskyldnerkaution.

§ 44. Foreligger der samtidig flere konkursbegæring, bestemmer skifteretten, hvilken begæring der først skal behandles.

Stk. 2. Konkurs anses for at være begæret på den dag, da den første begæring indkom til skifteretten, jfr. § 1 b.

Stk. 3. En konkursbegæring kan tilbagekaldes, indtil endeligt konkursdekret er afsagt.

§ 45. En konkursbegæring skal være skriftlig og så vidt muligt angive skyldnerens fulde navn, personnummer og bopæl, det navn, hvorunder han eventuelt driver forretning (firma), hans erhvervsgren, samt hvorfra hans erhvervsvirksomhed drives. Dokumenter, der påberåbes, vedlægges.

Stk. 2. Skifteretten påfører begæringen tidspunktet for dens modtagelse.

§ 46. Skyldneren skal vedlægge sin konkursbegæring en opgørelse over aktiver og passiver samt en liste over fordringshaverne.

Stk. 2. Skifteretten indkalder skyldneren til møde og kan afkræve ham mundtlige eller skriftlige oplysninger om hans økonomiske forhold.

Stk. 3. Udebliver skyldneren, anses hans begæring for bortfaldet.

§ 47. En fordringshavers konkursbegæring skal angive de omstændigheder, hvorpå begæringen støttes. Begæringen indgives i to eksemplarer.

Stk. 2. Skifteretten lader straks begæringen forkynde for skyldneren og indkalder samtidig med mindst aftens varsel skyldneren og vedkommende fordringshaver til et møde i skifteretten, der så vidt muligt bør afholdes senest tre dage efter konkursbegæringens modtagelse.

Stk. 3. Forkyndelse af konkursbegæringen kan undlades, hvis skyldneren på anden måde er gjort bekendt med den.

Stk. 4. Udebliver fordringshaveren, anses begæringen for bortfaldet.

Stk. 5. Skifteretten kan tillægge skyldnerens udeblivelse uden lovligt forfald eller hans undladelse af at give fyldestgørende svar på skifterettens spørgsmål betydning som bevis for rigtigheden af fordringshaverens anbringender. Finder skifteretten i særlige tilfælde ikke på forsvarlig måde at kunne træffe afgørelse i spørgsmålet om konkurs uden skyldnerens tilstedeværelse, kan den bestemme, at han skal fremstilles af politiet.

§ 48. Søger skyldneren en ordning med fordringshaverne, og skønner skifteretten, at der er rimelig udsigt til, at en ordning kan opnås, kan afgørelsen om konkurs på skyldnerens begæring udsættes. Forinden giver skifteretten den, der måtte bistå ham, og eventuelt andre interesserede lejlighed til at udtale sig.

Stk. 2. Udsættelsen kan betinges af, at skyldneren undergives tilsyn efter reglerne i § 39 d.

Stk. 3. Har skyldneren ikke standset sine betalinger, eller har han efter betalingsstandsning handlet til skade for fordringshaverne, bør udsættelse i almindelighed ikke ske.

Stk. 4. Udsættelse sker på bestemt tid og kan ialt ikke udstrækkes ud over otte uger, undtagelsesvis tre måneder fra fristdagen.

§ 49. Er der åbnet forhandling om tvangsakkord, udsættes på skyldnerens begæring afgørelsen om konkurs, medmindre skifteretten skønner, at der ikke er rimelig udsigt til, at en akkord vil blive tilvejebragt.

Stk. 2. Stadfæstes akkordforslaget, bortfalder konkursbegæringen. Meddelelse herom gives til den, der har indgivet konkursbegæringen.

Stk. 3. Bestemmelserne i § 48, stk. 1-3, finder i øvrigt tilsvarende anvendelse.

§ 50. Kan afgørelse om konkurs ikke straks træffes, kan skifteretten efter anmodning fra en fordringshaver fratage skyldneren rådighed over ejendele, som kan inddrages under eventuel konkursbehandling, hvis

- 1) skyldneren samtykker i fratagelsen,
- 2) skyldneren uden lovligt forfald udebliver fra møde i skifteretten,
- 3) skyldneren må antages at holde sig skjult, eller
- 4) der er fare for, at skyldneren vil råde over ejendele til skade for fordringshaverne.

Stk. 2. Skifteretten træffer de fornødne foranstaltninger til at hindre uberettiget råden. Begrænsninger i skyldnerens rådighed kan gøres gældende over for tredjemand, hvis denne kendte eller burde kende begrænsningerne.

Stk. 3. Foranstaltninger, der ikke kan opsættes, foretages af skifteretten eller den, som skifteretten udpeger dertil.

Stk. 4. Rådighedsfratagelsen ophører, hvis konkursbegæringen tilbagekaldes eller ikke tages til følge, eller hvis skifteretten bestemmer det.

§ 50 a. Har skifteretten ved konkursens erklæring grundet sin kompetence på anden omstændighed end den, at skyldneren har eller ved sin død havde bopæl her i riget, skal dette oplyses i konkursdekretet.

§ 50 b. Kan konkursboets midler ikke dække de med konkursbehandlingen forbundne omkostninger, hæfter den eller de, der har begæret konkurs, solidarisk for det manglende beløb indbyrdes med lige store andele.

Stk. 2. Afsigelse af konkursdekret kan betinges af sikkerhedsstillelse for de i stk. 1 nævnte omkostninger.

§ 50 c. Har en fordringshaver begæret konkurs, uden at betingelserne for konkurs var opfyldt, og kunne dette være undgået ved fornøden agtpågivenhed, skal han betale skyldneren erstatning for tab og godtgørelse for tort uden hensyn til, om konkurs er indtrådt.

Stk. 2. Viser det sig, at fordringen ikke bestod, indtræder ansvar efter stk. 1, selv om intet kan bebrejdes den, der begærede konkurs.

Stk. 3. Under særlige omstændigheder kan skifteretten bestemme, at en fordringshavers begæring om konkurs kun kan tages til følge, hvis der stilles en af skifteretten fastsat sikkerhed for eventuelt erstatningsansvar efter stk. 1 og 2.“

17. I § 56 ændres „ville påføre boet betydelig skade“ til: „må anses for u hensigtsmæssig“.

18. I § 79 udgår „og om den ved § 46 pålagte forpligtelse er tilsidesat“.

19. I § 84 udgår „dersom skyldneren er handlende, fabrikant eller skibsreder, da“.

20. I § 97 udgår „og de påløbne omkostninger, som ikke af boet kan dækkes, tilsvares af den, der har forlangt konkursbehandlingen“.

21. § 100 affattes således:

„**§ 100.** Skyldneren kan forlange, at forhandling om akkord indledes i overensstemmelse med reglerne nedenfor.“

22. § 101, stk. 1, litra g, ophæves.

23. I § 106 ændres „efter konkursens begyndelse“ til: „efter fristdagen“.

24. Efter § 129 indsættes:

„**§ 129 a.** Findes der i boet tilstrækkelige midler til dækning foruden af de i §§ 30 a-32 nævnte krav også af fortrinsberettigede krav på den løn, der er forfaldet i den sidste måned før konkursen og i den måned, hvori konkursen er indtrådt, kan kurator eller, indtil kurator er valgt, skifteretten bestemme, at disse lønkrav skal fyldestgøres, selv om fordringerne endnu ikke er prøvet. Er en lønfordring eller dens fortrinsret tvivlsom,

afsættes det fornødne beløb til dens dækning. På tilsvarende måde forholdes med løn for den anden og derefter den tredje måned efter konkursens begyndelse. Udbetaling af løn i henhold til nærværende bestemmelse kan ikke ske, før lønnen ville være forfaldet ved fortsat ansættelse i skyldnerens tjeneste.

Stk. 2. Er udbetaling sket med urette, ned sættes eventuelle senere udlodninger til den pågældende med det for meget udbetalte beløb.“

25. §§ 140-43, 145-47, 149, 158 og 160-69 ophæves.

§ 2.

I lov om tvangsakkord uden for konkurs og om udvidelse af adgangen til tvangsakkord under konkurs (tvangsakkordloven), jfr. lovbekendtgørelse nr. 165 af 1. april 1971, som ændret ved lov nr. 318 af 19. juni 1974, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 4 indsættes:

„**§ 4 a.** Skifteretten kan betinge akkordforhandling af, at der beskikkes skyldneren et tilsyn, og at der stilles passende sikkerhed for omkostningerne ved tilsynets virksomhed.

Stk. 2. Skyldneren skal aflægge regnskab over for tilsynet efter dettes nærmere bestemmelse og må ikke foretage vigtigere dispositioner uden tilsynets samtykke.

Stk. 3. Tilsynet bør ikke give tilladelse til dispositioner, der ikke skønnes nødvendige af hensyn til bevarelsen af skyldnerens virksomhed, rimelig varetagelse af fordringshavernes fælles interesser i øvrigt eller erhvervelsen af dagliglivets fornødenheder. Betaling af gæld bør kun ske i overensstemmelse med konkursordenen, eller hvis betalingen er nødvendig for at afværge tab.

Stk. 4. Vederlaget til tilsynet fastsættes af skifteretten.

2. § 5, stk. 3 og 4, § 17, stk. 1, sidste pkt., og § 22, stk. 1, sidste pkt., ophæves.

3. I § 29 indsættes som *stk. 2*:

„*Stk. 2.* Ved akkordens stadfæstelse mister udlæg eller udpantning hos skyldneren sin retsvirkning, såfremt udlægget eller udpantningen er foretaget senere end tre

uger før fristdagen for en fordring, som omfattes af akkorden.“

4. § 39 ophæves.

§ 3.

I lov nr. 370 af 13. juni 1973 om aktieselskaber, som ændret ved lov nr. 287 af 14. juni 1974, foretages følgende ændringer:

1. § 129, stk. 2, ophæves.

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 2 og 3.

2. I § 132, stk. 1 ændres „§ 48“ til: „kapitel 6“.

3. I § 133, stk. 3, ændres „§ 31, litra b,“ til: „§ 31, nr. 2 og 3,“.

§ 4.

I lov nr. 371 af 13. juni 1973 om anpartselskaber foretages følgende ændringer:

1. § 98, stk. 2, ophæves.

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 2 og 3.

2. I § 101, stk. 1, ændres „§ 48“ til: „kapitel 6“.

3. I § 102, stk. 3, ændres „§ 31, litra b,“ til: „§ 31, nr. 2 og 3,“.

§ 5.

I § 117 i lov nr. 129 af 15. april 1930 om forsikringsaftaler, som ændret senest ved lov nr. 212 af 26. april 1973, ændres „inden konkursen“ til: „inden fristdagen“.

§ 6.

§ 301 i borgerlig straffelov, jfr. lovbe- kendtgørelse nr. 69 af 8. februar 1974, som ændret ved lov nr. 285 af 14. juni 1974, ophæves.

§ 7.

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 1975.

Stk. 2. De hidtil gældende regler anvendes på fortrinsret for krav, som er stiftet inden lovens ikrafttræden, og på ansvar for omkostninger og erstatningspligt som følge af en konkursbegæring, der er indgivet inden samme tidspunkt.

§ 8.

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Stk. 2. §§ 1-6 kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Stk. 3. §§ 1-5 kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Lovforslaget tilsigter i første række at begrænse antallet af konkurser og insolvente likvidationer ved at forbedre mulighederne for at tilvejebringe en mindelig ordning med den konkurstruede virksomheds kreditorer.

1. Konkurslovsudvalgets betænkning.

Justitsministeriets konkurslovsudvalg afgav i 1971 betænkning om konkurs og tvangsakkord (nr. 606/1971). Betænkningen indeholder udkast til en helt ny konkurslov, der tillige skal omfatte regler om tvangsakkord. Justitsministeriet forventer at kunne fremsætte forslag til konkurslov i overensstemmelse med betænkningsudkastet i folketings-samlingen 1975-76. Da dette lovforslag imidlertid vil blive meget omfattende og derfor tidligst

vil kunne træde i kraft i 1977, har man fundet det rigtigst allerede nu at fremsætte lovforslag indeholdende den del af udkastet, som gennem den økonomiske udvikling har fået særlig aktualitet. Det foreliggende lovforslag går ud på at gennemføre betænkningsudkastets bestemmelser om betalingsstandsning og i forbindelse hermed regler om betingelserne for indtræden af konkurs. Da de foreslåede bestemmelser indtil videre skal gælde sammen med de dele af konkurslovgivningen, der ikke ændres nu, har nogle mindre ændringer af bestemmelserne i udkastet, som forudsætter en samlet revision af konkursloven, været nødvendige. Disse og enkelte andre ændringer vil blive omtalt i bemærkningerne til de enkelte bestemmelser.

Konkurslovsudvalgets udkast er resultatet af et samarbejde med udvalg i Norge og Sverige. Det

norske udkast findes i NOU 1972: 20: Gjeldsforhandling og konkurs, og efter det for justitsministeriet oplyste ventes lovforslag fremsat i vinteren 1975-76. Den svenske lagberedning har fremlagt sine udkast i en række betænkninger, hvoraf nogle har dannet grundlag for allerede gennemførte love, bl. a. om beskikkelse af god mand til at bistå med forhandlinger om frivillig gældsordning. Det tilstræbes, at et lovforslag på grundlag af betænkningens Utsökningsrätt (SOU 1970: 75), som bl. a. giver regler om betingelserne for konkurs, kan fremmes, således at ændringsloven kan træde i kraft i sommeren 1975.

2. Betalingsstandsning.

Konkurslovsudvalget har i betænkningen s. 61 fremhævet, at der af advokater og akkordforeninger udføres et stort og nyttigt arbejde med istandbringelse af frivillige akkorder og andre private gældsordninger. Langt de fleste insolvente skyldners gældsforhold ordnes uden skifterettens medvirken. Herved spares retterne for meget arbejde, og det bliver muligt at tage større hensyn til det enkelte tilfældes særegne omstændigheder. Eventuelt salg eller afvikling af skyldnerens virksomhed går lettere og giver måske bedre resultat, når det kan ordnes privat.

Udvalget har dog fundet, at der på nogle punkter er behov for at ændre den gældende lovgivning vedrørende indledende skridt til behandling af en insolvent skyldners bo. Udvalget har foreslået, at der gives en insolvent skyldner adgang til at anmelde sin betalingsstandsning til skifteretten. En sådan anmeldelse skal have virkning i flere henseender. Efter konkurslovens §§ 20 ff kan forskellige former for dispositioner, der er foretaget i visse perioder forud for konkursen, afkræftes. Disse perioder skal kunne regne fra anmeldelsen, og det samme gælder det tidsrum, hvori der kan opstå fortrinsret, f. eks. lønprivilegium. Det vil således ikke være nødvendigt at indgive konkursbegæring for at bevare mulighed for afkræftelse m. v. i tilfælde af konkurs, og allerede herved fjernes et vist pres. Men arbejdet for at undgå konkurs lettes yderligere ved, at omkostningerne ved forsøg på at tilvejebringe en ordning af skyldnerens økonomiske forhold gives fortrinsstilling, og at der opstilles rammer for, hvilke dispositioner skyldneren skal kunne foretage i denne periode, hvor det er usikkert, om udgangen bliver en mindelig ordning eller konkurs. I tilfælde, hvor der er behov derfor, kan der på skyldnerens begæring beskikkes ham et tilsyn, som kan støtte skyldneren i arbejdet med at redde virksomheden, mindske kreditorers betænkeligheder ved hans dispositi-

onsadgang og give mulighed for at opnå nødvendig kredit, hvor denne er i alles interesse. Skifteretten kan, hvor omstændighederne taler for det, hindre, at udlæg eller udpantning fører til en tvangsrealisation, som vil svække mulighederne for en ligelig ordning af gældsforholdene.

Reglerne om indtræden af konkurs står i naturlig forbindelse med bestemmelserne om betalingsstandsning. Efter betænkningens udkast og lovforslaget forenkles betingelserne for konkurs, idet den centrale betingelse i alle tilfælde skal være skyldnerens insolvens.

3. Frister for afkræftelse m. v.

Efter konkurslovens §§ 20-23 og 26 er det en betingelse for afkræftelse af de deri nævnte dispositioner og retsforfølgningsskridt (betaling af gæld med usædvanlige betalingsmidler eller før forfaldstid, pantsætning for tidligere stiftet gæld, udlæg og udpantning samt gaver), at dispositionen eller retsforfølgningen er foregået inden for visse frister regnet tilbage fra konkursens begyndelse. Også frister for konkursprivilegium regnes fra konkursens begyndelse, jfr. §§ 33 og 33 a. Tidspunktet for konkursens begyndelse er efter den gældende lov konkursbegæringens indgivelse til skifteretten, jfr. § 50.

Konkurslovsudvalget fremhæver i sin betænkning s. 45 vigtigheden af, at frister for afkræftelse udgår fra det tidligste tidspunkt, hvor skyldnerens manglende betalingssevne er registreret hos en offentlig myndighed. Dette tidspunkt (fristdagen) kan efter lovforslagets § 1, nr. 2, (§ 1 b), være indgivelsen af anmeldelse om betalingsstandsning, indgivelse af konkursbegæring, indgivelse af begæring om tvangsakkordforhandling eller beslutning om likvidation af et aktieselskab eller anpartsselskab, som er eller senere viser sig at være insolvent.

I det udkast til en EF konkurskonvention, der for tiden drøftes i en arbejdsgruppe under kommissionen, afviger bestemmelserne om afkræftelse en del fra gældende dansk ret og fra betænkningens udkastets regler, navnlig med hensyn til fristernes længde. En ratifikation af konventionen vil først kunne ske efter 1980.

4. Fortrinsret for omkostninger m. v.

Efter konkurslovens § 32, som blev indsat i loven ved lov nr. 332 af 18. juni 1969, dækkes omkostninger ved offentlig akkordforhandling og dennes forberedelse samt forpligtelser, som skyldneren under forhandlingen har indgået med samtykke af en af skifteretten beskikket mand, lige efter egentlige massekrav og forud for konkursfordringer.

De fleste forhandlinger om en ordning med kreditorerne føres imidlertid med henblik på en frivillig ordning, uden at der indledes offentlig akkordforhandling, som sigter til opnåelse af tvangsakkord. Også private forhandlinger, der sædvanligvis føres med bistand af en advokat eller en akkordforening, koster penge, og har skyldneren ikke likvide midler, hvoraf disse udgifter på forhånd kan betales, eller aktiver, hvori der kan gives pant, vil det være vanskeligt at skaffe den fornødne bistand, dersom betalingen herfor ikke sikres gennem fortrinsret i et eventuelt konkursbo. Det kan også undertiden være nødvendigt at indgå forpligtelser, for at skyldnerens virksomhed ikke skal standse og muligheden for en ordning forskærtes. Hvis den, der skal levere varer eller yde forstrækning, har rimelig udsigt til dækning, vil sådanne ydelser kunne opnås.

I lovforslagets nr. 12 er derfor optaget reglerne i betænkningssudkastets § 91 om fortrinsret for rimelige omkostninger ved forsøg på at opnå en ordning med kreditorerne og for gæld, som er stiftet med samtykke af et af skifteretten beskikket tilsyn.

5. Konkursens begyndelse.

Efter gældende ret anses konkursen for begyndt på tidspunktet for konkursbegæringens indgivelse, jfr. konkurslovens § 50. Heraf skulle bl. a. følge, at når skifteretten træffer beslutning om konkurs, skulle alle skyldnerens dispositioner i tiden mellem konkursbegæringens indgivelse og beslutningen om konkurs blive uden retlig betydning, medmindre medkontrahenten var i god tro, og krav, som var stiftet i denne mellempriode, skulle ikke kunne anmeldes i konkursboet, jfr. §§ 1 og 2. Det har dog vist sig umuligt fuldt ud at drage disse konsekvenser, navnlig efter indførelsen i 1927 af reglen i § 48 a, hvorefter afgørelsen om konkurs kan udsættes og ofte bliver udsat i indtil 8 uger. Det, der én gang er sket, kan ikke altid gøres ugjort. Formålet med udsættelsen af afgørelsen om konkurs er at prøve mulighederne for at opnå en ordning, hvorved konkurs undgås. Disse muligheder kan forspildes, hvis ingen dispositioner kan foretages. I praksis har manglen på udtrykkelige lovbestemmelser om skyldnerens rådighed i mellemprioden givet anledning til betydelig usikkerhed.

I lovforslagets § 1, nr. 2, (§ 1 a), foreslås det derfor, at konkursens begyndelse ligesom efter betænkningssudkastet først skal regnes fra konkursdekretets afsigelse. Da skyldnerens økonomiske situation på det tidspunkt, da konkursbegæring indgives eller betalingsstandsning anmeldes, som regel vil være sådan, at han må antages at ville blive erklæret konkurs, dersom der ikke opnås en ordning med

kreditorerne, bør der imidlertid være en udvidet adgang til afkræftelse af dispositioner, der foretages i denne periode, jfr. lovforslagets § 1, nr. 11. Ifølge denne bestemmelse skal der kunne ske afkræftelse af dispositioner, der foretages efter fristdagen, og som ikke har været nødvendige af hensyn til virksomhedens fortsættelse, rimelig varetagelse af fordringshavernes fælles interesser eller anskaffelse af dagliglivets fornødenheder. Herved begrænses skyldnerens dispositionsadgang til det påkrævede omfang. Ændringen i forhold til gældende ret er derfor mindre vidtrækkende, end man umiddelbart kunne forestille sig, men reglerne får et indhold, der er klarere og bedre stemmende med de virkelige forhold.

6. Ophævelse af pligten til at erklære sig konkurs.

Den gældende konkurslovs § 46 bestemmer, at bogføringspligtige er forpligtet til at erklære sig falit, når den årlige opgørelse af deres status i de 3 sidste år har vist en stadig tilbagegang, og underbalancen udgør 30 pct. af aktivmassen. Overtrædelse af pligten kan medføre strafansvar efter straffelovens § 301 og afskærer skyldneren fra at opnå tvangsakkord under konkursbehandlingen, jfr. konkurslovens § 101, stk. 1, litra g. Konkurslovsudvalget har ikke fundet grundlag for at opretholde pligten til at erklære sig konkurs. Bestemmelsen i straffelovens § 301 anvendes yderst sjældent, og spørgsmålet, om en virksomhed befinder sig i en sådan økonomisk situation, at indgivelse af konkursbegæring må anses for nødvendig, kan ikke aflæses alene ud fra regnskabet tal om underbalancens størrelse, men må afhænge af en samlet bedømmelse af virksomhedens forhold.

7. Fratagelse af skyldnerens rådighed over boet.

En begæring om konkurs behandles altid med den størst mulige hurtighed, og når konkursbehandling er besluttet af skifteretten, bliver udførelsen af denne beslutning ikke opholdt ved anke eller kære (retsplejelovens § 675, stk. 2). Imidlertid kan det hælde, at eftersøgning af skyldneren tager nogen tid, eller at beviset for, at betingelserne for konkurs er til stede, ikke straks kan føres. Den heraf følgende udsættelse med afgørelsen om konkurs kan i særlige tilfælde medføre fare for, at skyldneren i mellemtiden søger at bringe boets midler i sikkerhed for kreditorerne. Et eventuelt tilsyn med skyldneren, hvis opholdssted måske er ukendt, vil ikke altid være tilstrækkeligt, og en senere afkræftelse af skyldnerens dispositioner forudsætter, at den anden part i aftalen ikke har været i god tro. I lovforsla-

gets § 1, nr. 16, (§ 50), foreslås det derfor i overensstemmelse med betænkningssudkastet at give skifteretten mulighed for i sådanne særlige undtagelsestilfælde midlertidigt at fratage skyldneren rådigheden over boet eller en del af dette.

8. Afkræftelse ved tvangsakkord.

Efter gældende ret kan afkræftelse kun ske under konkurs eller under likvidation af et aktieselskab eller anpartsselskab efter reglerne om likvidation af insolvente selskaber. Det aftales dog undertiden i forbindelse med akkord eller anden frivillig gældsordning, at afkræftelse skal kunne ske efter samme regler som under konkurs, men en sådan vedtagelse er kun bindende for aftalens parter.

Efter betænkningssudkastets § 179 skal reglerne om afkræftelse være anvendelige ved tvangsakkord, jfr. betænkningen s. 257. Også med henblik herpå har udvalget søgt anvendelsen af afkræftelsesreglerne lettet ved at afskære adgangen til at undgå afkræftelse gennem bevis for solvens eller for god tro. En sådan ændring af afkræftelsesreglerne bør dog afvente en almindelig gennemgang af konkurslovens bestemmelser.

Konkurslovens § 23, stk. 2, giver imidlertid en regel om, at udlæg ifølge forlig eller dom og udpantning bortfalder, uden at afkræftelsessøgsmål er nødvendigt, når konkursen begynder, eller efter forslaget fristdagen indtræder, senest tre uger efter udlæget eller udpantningen. Denne regel vil uden vanskelighed kunne bringes i anvendelse også ved tvangsakkord (lovforslagets § 2, nr. 3). Hvad enten behandlingen af den insolvente skyldners bo ender med konkurs eller tvangsakkord, er det lige uheldigt, at en kreditor, som har foretaget udlæg eller udpantning inden for de sidste tre uger før fristdagen, derved skal opnå fuld dækning på de andre kreditorers bekostning. Også ved tvangsakkord vil fjernelse af aktiver fra den formuemasse, som står til rådighed for betaling af gælden, sædvanligvis bevirke, at der bliver mindre til hver af de tilbageblevne udækkede kreditorer. Spørgsmålet om en eventuel forlængelse af fristen på tre uger må afvente en nærmere behandling af afkræftelsesreglerne.

9. Udtalelser om forslaget.

Et udkast, som danner grundlag for dette lovforslag, har været sendt til udtalelse hos præsidenterne for østre og vestre landsret, sø- og handelsretten, Københavns byret, Århus by- og herredsret, Odense by- og herredsret samt Ålborg by- og herredsret og hos Den danske Dommerforening, Foreningen af dommerfuldmægtige i Danmark og Advokatrådet.

Endvidere foreligger udtalelser fra handelsministeriet, aktieselskabsregisteret, Grosserer-Societetet, Provinshandelskammeret, Industrirådet, Håndværksrådet, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Danmarks Sparekasseforening og Den Danske Bankforening.

10. Administrative og økonomiske konsekvenser.

Lovforslagets betydning for domstolene er vanskeligt at bedømme. Umiddelbart vil gennemførelsen af forslaget utvivlsomt medføre en vis forøgelse af skifteretternes arbejdsbyrde. Denne må dog antages i et vist omfang at ville blive modsvaret af den forventede nedgang i antallet af konkurser, således at der formentlig kun bliver behov for en beskedent personaleudvidelse ved domstolene, navnlig ved de større skifteretter. Udgifterne herved vil næppe overstige 3/4 mill. kr. årligt. Der må endvidere påregnes visse mindre udgifter til afholdelse af kurser for skifteretternes personale og til information af erhvervslivet.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Til nr. 1

Ændringen er en følge af forslaget nr. 2.

Til nr. 2

§ 1 a og § 1 b er nye. § 1 a har ikke noget direkte modstykke i betænkningssudkastet, men er nødvendiggjort ved, at de nye regler skal indpasses i den gældende lov. Den samme regel, som udtales i § 1 a, fremgår af betænkningssudkastets § 30. § 1 b svarer til betænkningssudkastets § 1 med enkelte ændringer. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til § 1 a.

Til stk. 1. Efter konkurslovens § 50 regnes konkursens begyndelse fra konkursbegæringens indgivelse, jfr. om bestemmelsens forhistorie betænkningen s. 90.

I den gældende konkurslov er tidspunktet „konkursens begyndelse“ afgørende for en række forskellige retsvirkninger. Konkursen omfatter det, som skyldneren på dette tidspunkt ejer og — med betydningsfulde undtagelser — det, han under konkursen erhverver, jfr. § 1. I nøje forbindelse hermed står det, at skyldneren fra dette tidspunkt bliver urådig over sit bo, jfr. lovens § 2. Gæld, der stiftes efter dette tidspunkt, kan ikke anmeldes i boet jfr. § 1, medmindre det er massegæld, jfr. § 31. Krav skal efter dette tidspunkt rettes mod boet, jfr. § 7.

Modregning kan ikke ske med fordringer, som er erhvervet efter konkursens begyndelse, jfr. § 15. Boet indtræder fra dette tidspunkt i visse kontrakter, jfr. §§ 16 og 17. En medskyldners indfrielse af skyldnerens gæld efter konkursens begyndelse giver ham ret til at indtræde i kreditors fordring, jfr. § 19. Afkræftelsesfrister og frister for konkursprivilegium regnes fra dette tidspunkt, jfr. §§ 20, 21, 23, 26 og 33 a, medens § 33 ikke anvender udtrykket konkursens begyndelse, men den efter gældende ret hermed sammenfaldende betegnelse konkursbegæringens indgivelse. § 106 udelukker fra afstemning om tvangsakkord i konkurs fordringshavere, hvis fordringer er tiltransporteret dem efter konkursens begyndelse.

2. Ved afvejningen af, om virkninger af konkurs skal regnes fra et tidligere eller senere tidspunkt, må det på den ene side holdes for øje, at så længe konkursdekretet ikke er afsagt, er det uvist, om konkurs vil indtræde eller en ordning med kreditorerne komme i stand, og på den anden side, at forholdet mellem kreditorerne så vidt muligt ikke bør forrykkes i denne periode, hvor det er en nærliggende mulighed, at konkurs bliver resultatet.

Den foreslåede ændring af tidspunktet for konkursens begyndelse fra begæringens indgivelse til dekretets afsigelse er som anført i de almindelige bemærkninger 5 mindre indgribende, end det måske kunne antages. Navnlig vil indførelsen af begrebet „fristdag“ i § 1 b medføre, at fristen for afkræftelse fortsat skal regnes fra begæringens indgivelse.

Angående beregningen af frister for afkræftelse af dispositioner og udlæg og for fortrinsret henvises til de almindelige bemærkninger 3 og til bemærkningerne til § 1 b.

Bortset fra § 19 og § 106 bevares udtrykket „konkursens begyndelse“ i de øvrige af de under 1 nævnte bestemmelser, således at det efter forslaget henviser til tidspunktet for afsigelsen af konkursdekretet og ikke som efter den gældende lov til indgivelsen af konkursbegæringen, hvilket er i overensstemmelse med betækningsudkastet. For så vidt angår begrundelsen for at udskyde skyldnerens tab af rådighed til konkursdekretets afsigelse henvises til betænkningen side 90-91 og til de almindelige bemærkninger 5. De øvrige tilfælde, hvor tidspunktet for konkursens begyndelse får betydning, omtales under 3.

3.a. Efter forslaget skal krav mod skyldneren, der er opstået i tiden mellem fristdagen (konkursbegæringens indgivelse) og afsigelsen af konkursdekretet, kunne anmeldes i boet. Dette er efter gældende ret noget tvivlsomt. Det forekommer imidlertid mindre rimeligt, om selve den omstændighed, at en fordring

— f. eks. et erstatningskrav — er stiftet efter konkursbegæringens indgivelse, uden videre skulle afskære den fra at komme i betragtning i konkursboet, jfr. kommentaren i Ugeskrift for retsvæsen 1972 B s. 218.

b. Da krav mod skyldneren først, når konkursdekretet er afsagt, kan anmeldes over for skifteretten, men indtil da ikke kan indbringes for retten på anden måde end gennem et sagsanlæg mod skyldneren ved de almindelige domstole, er det også i henseende til måden, hvorpå krav kan gøres gældende, rigtigst at trække grænsen ved konkursdekretets afsigelse. Dette kan f. eks. få praktisk betydning hvis en forældelsesfrist er nær ved at udløbe. Afbrydelse kan da, lige til konkursdekretet er afsagt, ske ved et sagsanlæg mod skyldneren. Dennes proceserklæringer under en verserende sag bliver bindende for boet, hvis de fremkommer, før konkursen erklæres, jfr. konkurslovens § 8. Først ved konkursdekretets afsigelse og det straks efter følgende valg af midlertidig bestyrer fremstår der en repræsentant for boet, som kan handle på dettes vegne under retssagen, som ifølge konkurslovens § 8 går over på boet i den stand, hvori den da befinder sig.

c. En kreditor kan gennem modregning opnå fuld dækning for sin fordring ved at benytte den til afkortning i sin egen gæld til skyldneren. Indtræden af konkurs udvider efter gældende ret adgangen til modregning, men det er dog efter konkurslovens § 15 en betingelse, at den, som vil modregne (eller eventuelt den, fra hvem han har arvet fordringen), har erhvervet sin fordring inden konkursens begyndelse. Herved forstås i praksis konkursbegæringens indgivelse, jfr. § 50. Også fallentens fordring skal efter retspraksis være opstået inden konkursen.

Efter lovforslaget vil en fordring, der er erhvervet (opstået) inden konkursdekretets afsigelse, såvel kunne anmeldes i boet som benyttes til modregning. Når skyldnerens virksomhed fortsættes, vil der ofte i et forretningsmellemværende kunne opstå fordringer på begge sider, som bør kunne afvikles gennem modregning. Skulle nogen, som skylder penge til den, der har standset sine betalinger eller af andre grunde må forudse sin konkurs som nært forestående, opkøbe fordringer på ham til underkurs for derigenom at slippe lettere ud af sin gæld, afskærer bestemmelsen i § 15 modregning, såfremt den, der vil modregne, ved opkøbet af fordringerne var klar over, at den anden stod foran konkurs eller anden tilsvarende gældsordning.

d. Konkurslovens § 16 angår gensidigt bebyrdende kontrakter, som ikke inden konkursens begyndelse er opfyldt fra skyldnerens side. Medkontrahenten kan da, inden han erlægger sin ydelse, fordre en er-

klæring fra boet om, hvorvidt det vil indtræde i kontrakten og dermed påtage sig at sørge for dens opfyldelse som massekrav. Har medkontrahenten derimod inden konkursens begyndelse allerede erlagt sin ydelse, kan han som hovedregel kun forlange den tilbage, hvis han har taget gyldigt ejendomsforbehold, og må ellers nøjes med at anmelde sit krav i boet som almindelig konkursfordring. Det er i retspraksis antaget, at § 16 må anvendes også på erlæggelse i tiden mellem indgivelse af konkursbegæringen og afsigelsen af konkursdekretet, således at medkontrahenten kun får en almindelig konkursfordring, jfr. dom i Ugeskrift for retsvæsen 1973 s. 801 med efterfølgende drøftelse i 1974 B. s. 101 ff, s. 206 ff og s. 254 ff. Den foreslåede ændring vil således på dette punkt bringe lovtæksten i overensstemmelse med den bestående retstilstand.

e. Efter konkurslovens § 17 indtræder konkursboet med visse begrænsninger fra konkursens begyndelse i leje- og forpagtningskontrakter om fast ejendom. Fra tidligere ret findes en række domme, som fastslog, at denne regel ikke medførte, at kravet på lejen blev massekrav i konkursboet, sådan som hvis boet selv havde indgået kontrakten. Retsspraksis har ikke taget stilling til spørgsmålet, efter at privilegiet for huslejekrav bortfaldt ved lov nr. 332 af 18. juni 1969.

Betænkningens udkastets § 54, stk. 2, går ud på, at boet ved indtræden i en aftale om en løbende ydelse til skyldneren bliver forpligtet til at udrede vederlaget for tiden efter konkursdekretets afsigelse som massekrav. Det er i overensstemmelse hermed, at konkursboets indtræden i lejekontrakten efter lovforslaget først sker, når konkursdekretet er afsagt. Dette synes også bedst stemmende med afskaffelsen af huslejeprivilegiet.

Til stk. 2. Kreditorernes beslutning træffes i m. f. af aktieselskabslovens § 132 og anpartsselskabslovens § 101.

Til § 1 b.

Bestemmelsen er ny og svarer til § 1 i betænkningens udkastet (bemærkningerne s. 45-49), jfr. de almindelige bemærkninger 2 og 3.

Efter aktieselskabslov nr. 370 af 13. juni 1973 § 129 og anpartsselskabslov nr. 371 af s. d. § 98 finder bl. a. konkurslovens bestemmelser om afkræftelse og om konkursordenen anvendelse på likvidation af insolvente selskaber, således at beslutningen om likvidation som insolvent sidestilles med indgivelse af konkursbegæring. Det samme gælder beslutning om likvidation som solvent, hvis selskabet inden tre måneder efter denne beslutning overgår til likvidation som insolvent. Det har derfor været nødven-

ligt at tilføje nogle bestemmelser om likvidation af aktieselskaber og anpartsselskaber.

I betænkning nr. 606/1971 om konkurs og tvangsakkord forudsattes det, at muligheden for likvidation af insolvente selskaber bortfalder, jfr. også betænkning nr. 540/1969 om en fællesnordisk aktieselskabslovgivning s. 16 f og s. 163, men dette spørgsmål kan først tages op i forbindelse med behandlingen af forslag til en ny konkurslov.

Til stk. 1. 6 forskellige begivenheder kan bestemme fristdagen: anmeldelse af betalingsstandsning, der altid må hidrøre fra skyldneren, jfr. § 39 a, begæring om offentlig akkordforhandling efter reglerne i tvangsakkordloven, jfr. lovbekendtgørelse nr. 165 af 1. april 1971, der også må komme fra skyldneren, begæring om konkurs, der kan hidrøre enten fra skyldneren eller fra en fordringshaver, skyldnerens død, men kun hvis dødsboet erklæres konkurs, jfr. lovforslagets § 1, nr. 16 (§ 42), beslutning om likvidation af et aktieselskab eller anpartsselskab efter reglerne om likvidation af insolvente selskaber og endelig beslutning om likvidation af et aktieselskab eller anpartsselskab efter reglerne om likvidation af solvente selskaber, men da kun hvis selskabet inden tre måneder overgår til likvidation efter reglerne om likvidation af insolvente selskaber, eller skifteretten inden samme frist modtager anmeldelse om betalingsstandsning eller begæring om akkordforhandling eller konkurs.

At afkræftelsesfrister m. v. regnes fra en indgivet konkursbegæring, er i overensstemmelse med gældende ret. Anmeldelse om betalingsstandsning er nærmere omtalt i de almindelige bemærkninger, og om begæring om akkordforhandling gøres nogle bemærkninger til stk. 3.

Efter konkurslovens § 145 kan enhver kreditor forlange et insolvent dødsbo, hvor gæld ikke er vedgået af arvingerne, taget under konkursbehandling. Afkræftelsesfristerne beregnes da i forhold til det tidspunkt, da boet er taget under skiftebehandling. I betænkningen s. 48 udtales det, at det efter gældende ret er noget tvivlsomt, om der herved skal forstås det tidspunkt, da offentlig skiftebehandling faktisk begyndte, eller tidspunktet for dødsfaldet. Udvalget anser det for heldigst at benytte dødsdatoen som udgangspunkt for fristberegningen, da dette giver den lettest anvendelige regel, og da insolvensen må formodes at have været til stede allerede ved dødsfaldet.

Bestemmelserne i nr. 3 og 4 om aktieselskaber og anpartsselskaber svarer til de gældende regler i aktieselskabslov nr. 370 af 13. juni 1973 § 129, stk. 2, og anpartsselskabslov nr. 371 af s. d. § 98, stk. 2. Disse bestemmelser foreslås overflyttet til konkurs-

loven, hvortil stk. 1 i de nævnte paragraffer henviser. Det fastslås samtidig udtrykkeligt, at datoen for beslutning om likvidation som solvent bliver fristdag ikke blot, når selskabet inden den anførte frist på 3 måneder overgår til likvidation som insolvent, men også når likvidator inden samme frist anmelder betalingsstandsning, eller der indgives begæring om akkordforhandling eller konkurs.

Bestemmelserne i nr. 3 og 4 omfatter også skifterettens beslutning om et aktieselskabs opløsning i medfør af aktieselskabslovens § 117 eller et anpartsselskabs opløsning i medfør af anpartsselskabslovens § 86.

Til stk. 2. Efter lovforslagets § 1, nr. 15, (§ 39 f, stk. 1, nr. 6), kan reglerne om betalingsstandsning højst anvendes i en periode af 8 uger, med skifterettens tilladelse dog 3 måneder. Tidsrummet regnes ikke fra selve betalingsstandsningen, men fra dens anmeldelse til skifteretten. Når anvendelsen af reglerne om betalingsstandsning ophører, enten fordi den nævnte periode er udløbet eller af andre grunde, skal der i en række tilfælde gives meddelelse herom til de bekendte kreditorer (§ 39 f, stk. 2). Kreditorerne (og skyldneren selv) har fra betalingsstandsningens ophør en yderligere frist på 3 uger, inden hvilken konkursbegæring skal indgives, hvis fristdagen (dagen for anmeldelse af betalingsstandsning) skal bevare sin betydning for beregningen af frister for afkræftelse, fortrinsret m. m.

Til stk. 3. Den første henvendelse til skifteretten behøver ikke at være en anmeldelse om betalingsstandsning. Da en sådan anmeldelse efter lovforslaget er frivillig, kan der uden forudgående betalingsstandsning eller uden anmeldelse herom indgives begæring om offentlig akkordforhandling i henhold til tvangsakkordloven, lov bekendtgørelse nr. 165 af 1. april 1971, eller begæring om konkurs. Fristdagen bliver i disse tilfælde dagen for modtagelse af begæringen i skifteretten.

Efter lovforslaget får fristdagen i tilfælde af tvangsakkord navnlig betydning for bortfald af udlæg og udpantning, jfr. § 2, nr. 3, og for fortrinsret, jfr. § 1, nr. 13 og 14, sammenholdt med tvangsakkordlovens § 17. Afsløses akkordforhandlingen af konkurs, bliver yderligere de egentlige afkræftelsesregler anvendelige.

I gældende ret findes en meget snæver regel i tvangsakkordlovens § 5, stk. 4, om det tilfælde, at en afkræftelsesfrist ville udløbe, medens adgangen til konkurs er delvis suspenderet i tidsrummet imellem akkordens vedtagelse og rettens endelige afgørelse om dens stadfæstelse. Fristen skal da ikke regnes som udløbet, hvis skyldneren kommer under konkurs i løbet af en uge efter det nævnte tidsrum

ophør. Efter lovens § 17, stk. 1, bevares privilegium, uanset om fristen udløber under akkordforhandlingen, dersom skyldneren kommer under konkurs senest en måned efter akkordforhandlingens ophør. I den gældende bestemmelse i konkurslovens § 32 er det bestemt, at omkostninger m. v. under tvangsakkordforhandling dækkes forud for privilegerede krav, såfremt konkursen begynder inden 3 måneder efter ophør af akkordforhandlingen.

Udvalget har anset en frist af 3 uger fra akkordforhandlingens ophør for tilstrækkelig til indgivelse af konkursbegæring. Det bemærkes herved, at det efter tvangsakkordlovens § 27 påhviler skifteretten at drage omsorg for, at samtlige kendte fordringshavere underrettes om forkastelse af akkorden eller ophør af en påbegyndt akkordforhandling.

Til stk. 4. Også hvor en konkursbegæring tilbagekaldes eller forkastes af skifteretten, er der mulighed for at bevare dagen for indgivelsen af den bortfaldne begæring som fristdag, hvis ny konkursbegæring (eller begæring om akkordforhandling eller anmeldelse om betalingsstandsning) indgives til skifteretten inden 3 uger, efter at konkursbegæringen er blevet tilbagekaldt eller forkastet af skifteretten. Denne regel kan der navnlig være brug for, hvis en konkursbegæring tilbagekaldes enten af skyldneren eller af en kreditor, som har fået sin fordring betalt, eller hvis en kreditors konkursbegæring afslås, fordi hans krav er tvivlsomt eller sikret ved pant. En (anden) kreditor kan da bevare fristdagen ved inden 3 uger at indgive konkursbegæring.

Til stk. 5. Også et aktieselskab eller anpartsselskab kan anmelde betalingsstandsning. Der kan bl. a. være behov herfor, fordi det vil tage nogen tid at indkalde en generalforsamling, som kan træffe beslutning om likvidation af selskabet. Et sådant selskab kan også søge at opnå tvangsakkord, og der kan være indgivet konkursbegæring mod selskabet. Kommer der ikke en ordening af gælden i stand, eller bliver en konkursbegæring ikke taget til følge, bevares dagen for anmeldelsen eller begæringen som fristdag, såfremt selskabet inden en frist på 3 uger fra de i stk. 2-4 angivne tidspunkter træder i likvidation, sædvanligvis ved en af generalforsamlingen truffet beslutning. Det er dog en betingelse, at likvidationen ifølge beslutningen sker efter reglerne om likvidation af insolvente selskaber.

1

Til nr. 3.

Ifølge konkurslovens § 3, stk. 2, kan boet kun tilegne sig, hvad skyldneren under konkursen erhverver ved ægteskab, mod at overtage den gæld, vedkommende ægtefælle ved ægteskabets indgåelse måtte have.

Bestemmelsen foreslås ophævet, da den ved reglerne om særråden og særhæften i lov nr. 56 af 18. marts 1925 om ægteskabets retsvirkninger har mistet sin betydning.

Til nr. 4.

Den gældende regel var med nogle redaktionelle ændringer gentaget i betænkningssudkastets § 58. Efter lovforslaget udvides reglen til også at omfatte visse tilfælde af overlevering før konkursdekretets afsigelse.

1. Købelovens § 39 bestemmer, at en sælger kan holde salgsgenstanden tilbage, når køberen efter køkets afslutning er kommet under konkurs, når der åbnes forhandling om tvangsakkord for ham, når han ved eksekution er fundet at mangle midler til at betale sin gæld, når han, om han er handlende, har standset sine betalinger, eller når hans formueforhold i øvrigt viser sig at være sådanne, at han må antages at ville være ude af stand til at betale købesummen ved forfaldstid. Er salgsgenstanden forsendt fra leveringsstedet, kan sælgeren hindre dens overgivelse. Tilsvarende beføjelser må antages at tilkomme andre medkontrahenter, der skal levere en ydelse, hvis betaling de ikke har sikkerhed for. Er en salgsgenstand allerede overgivet, er hovedreglen derimod, at erhververen manglende betalings-evne ikke giver ret til at få tingen tilbage, jfr. købelovens § 28, stk. 2, og konkurslovens § 16, stk. 1, nr. 2. Tilbagegivelse kan dog forlanges ved salg med ejendomsforbehold, kontantsalg, hvor der ikke (senere) er indrømmet kredit, samt ved overlevering til et konkursbo, jfr. om det sidste tilfælde konkurslovens § 4 og købelovens § 41. I nyere højesteretspraksis er det fastslået, at købelovens § 41 ikke kan anvendes på overlevering i tiden mellem konkursbegæringens indgivelse og konkursdekretets afsigelse, jfr. Ugeskrift for retsvæsen 1972 s. 96, kommenteret 1972 B s. 217, og det samme må da antages at gælde ved anvendelse af konkurslovens § 4.

2. Er en genstand afsendt til erhververen på det tidspunkt, denne går konkurs, kan det afhænge af tilfældigheder, herunder forsendelsesmåden, om afsenderen er i stand til at forhindre tingens overgivelse til boet.

Den i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2, (§ 1 a), anførte betragtning, at forholdet mellem kreditorerne så vidt muligt ikke bør forrykkes ved handlinger foretaget efter fristdagen, kan tale for, at en sælger eller anden medkontrahent bør have det leverede tilbage, når overleveringen er foretaget efter betalingsstandsningen, men uden kendskab til denne. Retstilstanden ville derved blive bragt tilbage til forholdene på tidspunktet for betalings-

standsningen, medens sælgeren, hvis han ikke kan fordre tingen tilbage, lider tab ved kun at få en dividende af købesummen i stedet for tingen. Imidlertid forekommer det overvejende betænkeligt at indrømme en sådan tilbagetagelsesret, hvis ikke betalingsstandsningen er undergivet en eller anden form for offentlig kontrol. Mulighed for ulige behandling af kreditorer, urigtige angivelser af leveringstidspunktet og maskerede kredittkøb, hvorved eventuelt afbetalingslovens bestemmelser om mindsteudbetaling søges omgået, vil ellers ikke kunne undelukes. Reglerne i konkurslovens § 4 og købelovens § 41 giver endvidere boet et valg mellem at udlevere det modtagne og at indtræde i handelen med den virkning, at kravet på vederlag for det erlagte bliver massekrav. Forudsætningen for et valg er imidlertid, at der er nogen, som har myndighed til at træffe dette valg på boets vegne. En tilbagetagelsesret ville også kun have begrænset værdi, hvis den ikke udfyldes med en pligt for boet til at svare vederlag som massekrav, hvis tingen er forbrugt eller gået videre i omsætningen, og kreditorerne kan have god grund til at vægre sig mod, at skyldneren på egen hånd indvikler boet i sådanne forpligtelser. Uanset hvor grænsen drages for tilbagefordringsretten, vil det i det enkelte tilfælde kunne bero på tilfældigheder, om en overlevering tidsmæssigt sker på den ene eller den anden side af denne grænse.

3. Forslagets § 4 omfatter alle ydelser, som efter deres beskaffenhed kan gives tilbage, både penge og varer. Bestemmelsen er i øvrigt omformuleret, således at den for så vidt angår overlevering til konkursboet har samme indhold som købelovens § 41. Efter denne bestemmelse skal boet, hvis det ikke leverer salgsgenstanden tilbage, enten betale købesummen eller (hvis der er ydet kredit, som ikke er bortfaldet ved konkursen) stille sikkerhed for betaling til forfaldstid. Forslagets regel medfører, at også f. eks. en køber, der på forhånd har betalt købesummen, hvis denne er kommet boet i hænde, og boet ikke tilbagebetaler det modtagne, kan fordre sikkerhed for, at salgsgenstanden, måske et bestillingsarbejde, overleveres ham til den aftalte tid. En tilsvarende regel indeholdes i betænkningssudkastets § 54, stk. 1, 2. punktum.

Den væsentligste udvidelse af bestemmelsen i § 4 angår som nævnt dens anvendelse på tiden forud for dekretets afsigelse. Det er her en betingelse, at der på det tidspunkt, ydelsen overleveres eller på anden måde kommer skyldnerens betalingsstandsningssbo i hænde, af skifteretten er beskikket tilsyn enten på skyldnerens anmodning efter § 39 d eller som en betingelse for udsættelse med konkurs efter § 48, stk. 2, eller § 49, stk. 3. Tilsynet med skyldnerens virk-

somhed giver det fornødne værn mod misligheder, og det beskikkede tilsyn kan tage stilling til, om ydelsen skal tilbageleveres eller aftalen tiltrædes.

Retsvirkningerne af indtræden i aftalen bliver forskellig, alt eftersom det er konkursboet eller tilsynet, der tiltræder aftalen. Er det konkursboet, som indtræder, eller er det konkursboets dispositioner, som har medført, at tingen ikke kan tilbagegives, f. eks. fordi den er solgt eller forbrugt af konkursboet, har medkontrahenten ligesom efter gældende ret et sædvanligt massekrav mod boet. Er det derimod tilsynet, der før konkursen har tiltrådt aftalen, eller er tingen blevet solgt eller forbrugt inden konkursen, må medkontrahenten stilles på samme måde, som hvis en kontrakt var indgået med tilsynets samtykke, dvs. hans krav fyldestgøres efter de egentlige massekrav, men forud for privilegerede krav, jfr. § 32. Kunne massekrav opstå forud for den egentlige konkurs, kunne dette medføre, at en konkursbehandling blev umuliggjort.

Til nr. 5.

Ændringen er redaktionel. Retsinstitutttet afsættning er bortfaldet ved retsplejeloven.

Til nr. 6.

Ændringen er en følge af lov nr. 149 af 21. april 1965, hvorved edsafklæggelse i retsplejen blev afskaffet.

Til nr. 7-10.

Ændringerne er en følge af nr. 2. § 23, stk. 2, er endvidere undergivet en redaktionel ændring.

Til nr. 11.

§ 27 er ophævet ved lov nr. 129 af 15. april 1930 § 133.

Forslagets § 28 er ny og svarer til § 71 i betænkningensudkastet (bemærkningerne s. 158-60), jfr. de almindelige bemærkninger 5.

Til stk. 1. Som nævnt i bemærkningerne til nr. 2 bør forholdet mellem kreditorerne ikke forrykkes efter fristdagen, og betaling af gæld i denne periode bør derfor kunne afkræftes. I lovforslaget gøres tre undtagelser fra afkræftelse af gældsbetaling. Den første, nemlig at en del af skyldnerens gæld er blevet dækket i overensstemmelse med konkursordenens regler, er ikke udtrykkelig nævnt i betænkningensudkastet og er for så vidt selvfølgelig, men bør dog efter justitsministeriets mening medtages for fuldstændighedens skyld. Er den privilegerede gæld betalt, uden at dækning af massegælden herved er kommet i fare, er der intet behov for afkræftelse, jfr. også princippet i nr. 24 om betaling af løn, og det samme

gælder, hvis der yderligere er betalt et afdrag på den samlede gæld, forudsat dette er sket efter lighedsprincippet i konkurslovens § 35.

Den anden undtagelse er, at betalingen var nødvendig for at afværge tab, og betænkningen nævner s. 159 som eksempler herpå betaling af forfalden leje for erhvervslokaler, forfaldne ydelser efter et pantebrev og skyldig arbejds løn, hvor virksomheden skal holdes i gang.

Den tredje undtagelse, at betalingsmodtageren (kreditor) var i god tro med hensyn til betalingsstandsningen eller indgivelsen af begæring om konkurs eller akkordforhandling, hvortil i lovforslaget er føjet likvidation af et insolvent aktieselskab eller anpartsselskab, må antages at være i overensstemmelse med gældende ret angående betaling af gæld efter indgivelse af konkursbegæring, jfr. princippet i konkurslovens § 2 og domme i Ugeskrift for retsvæsen 1968 s. 548 og 1968 s. 766 kommenteret i 1969 B s. 116.

Til stk. 2. Efter lovforslaget får skyldneren adgang til at disponere over sine aktiver lige til afsigelsen af konkursdekret, fordi mulighederne for en fortsættelse eller fornuftig afvikling af virksomheden ellers kan lide skade. Denne ændring nødvendiggør, at konkursboet får mulighed for at afkræfte dispositioner, som til skade for kreditorerne går ud over, hvad disse hensyn kan begrunde.

I forslaget er ud over de i betænkningensudkastet nævnte hensyn til bevarelse af virksomheden og erhvervelse af dagliglivets fornødenheder medtaget rimelig varetagelse af fordringshavernes fælles interesser. Det kan f. eks. blive nødvendigt at tage hurtig stilling til et fordelagtigt tilbud om køb af virksomheden eller en del af denne.

Udtryksformen, at dispositionen „afkræftes på boets begæring“, tilsigter ingen realitetsændring i forhold til betænkningensudkastet, men det præciseres herved på den ene side, at dommen skal lyde på afkræftelse, dersom lovens betingelser herfor er til stede, og på den anden side, at det er en betingelse for afkræftelse, at boet — sædvanligvis gennem anlæggelse af retssag, men efter omstændighederne også på anden måde — fremsætter begæring om afkræftelse.

Til stk. 3. Bestemmelsen er i overensstemmelse med betænkningensudkastet. Tilsyn kan være beskikket ifølge § 39 d på skyldnerens anmodning efter anmeldelse om betalingsstandsning eller ifølge § 48, stk. 2, eller § 49, stk. 3, som en betingelse for udsættelse med konkurs. Tilsynets beføjelser er angivet i § 39 d, stk. 3, og de dispositioner og betalinger, som tilsynet efter denne bestemmelse ikke bør tillade, er de samme, som kan afkræftes efter § 28, stk. 1 og 2.

Tilsynets godkendelse medfører altså, at en disposition eller betaling kun kan afkræftes, hvis det er åbenbart, at den ikke var nødvendig af de i § 28, stk. 1 eller 2, anførte grunde.

Til nr. 12.

Forslagets § 30 a træder i stedet for den gældende lovs § 31, stk. 2, litra a.

§ 31 og § 32 svarer med enkelte ændringer til betænkningssudkastets § 90 og § 91.

Til § 30 a.

Kun dødsboer er forpligtede til at sørge for skyldnerens begravelse, og reglerne om konkursordenen finder i dødsboer kun anvendelse, hvor gældsansvaret ikke er vedgået af arvingerne eller overtaget af en efterlevende ægtefælle. Bestemmelsen i forslagets § 30 a er således med anvendelse af et mere nutidigt ordvalg i overensstemmelse med gældende ret, dog med den ændring, at rimelige begravelsesudgifter af sømmelighedsgrunde foreslås betalt forud for alle andre udgifter, for så vidt de ikke dækkes af begraveshjælp eller forsikring, jfr. betænkningen s. 286.

Til § 31.

I paragraffen, der ved forslaget undergives en redaktionel ændring, der sigter til at gøre den mere overskuelig og lettere forståelig, er under nr. 1 tilføjet omkostninger ved konkursens indtræden. Under dette punkt falder navnlig de udgifter, som en kreditor har haft til betaling af afgift for indgivelse af konkursbegæring, 100 kr., og til eventuelt advokatsalær for medvirken hertil.

Efter betænkningssudkastets § 90, nr. 1, skulle kun udgifter ved den konkursbegæring, som tages til følge, dækkes som massekrav, idet de andre begæringer efter udkastets § 21 (lovforslagets § 44) ikke kunne forventes at ville blive prøvet af skifteretten. Justitsministeriet finder det imidlertid rigtigst, at der gives adgang til at medtage omkostninger ved flere konkursbegæringer, idet det ellers vil komme til at bero på tilfældigheder, hvilken konkursrekvisit der vil få fuld dækning for sine omkostninger. Skifteretten kan dog afslå at medtage udgifter ved indgivelse af en begæring, der åbenbart har været helt overflødig eller i øvrigt ubegrundet, idet disse udgifter ikke kan betragtes som omkostninger ved konkursens indtræden.

Om skifteafgift henvises til bemærkningerne til § 32.

Til § 32.

Der henvises til de almindelige bemærkninger 4 og betænkningssudkastet s. 186-88. Angående tidsfristen for indtræden af konkurs henvises til bemærkningerne til nr. 2 (§ 1 b, stk. 3).

I forhold til betænkningssudkastet er bestemmelsen i nr. 1 ændret lidt, idet betingelsen om, at omkostningerne skal være påløbet efter fristdagen, er udgået. Efter forslaget er der således også fortrinsret for rimelige omkostninger, der er påløbet i tiden op til fristdagen, hvis skifteretten skønner, at de har været afholdt med føje.

Bestemmelsen i nr. 3, som svarer til nr. 2 i betænkningssudkastet, omfatter både likvidation efter reglerne om likvidation af solvente aktieselskaber og anpartsselskaber, jfr. aktieselskabslov nr. 370 af 13. juni 1973 §§ 125-27 og anpartsselskabslov nr. 371 af s. d. §§ 94-96, og likvidation efter reglerne om insolvente selskaber, jfr. aktieselskabslovens §§ 128-131 og anpartsselskabslovens §§ 97-100.

Efter aktieselskabslovens § 133, stk. 3 (anpartsselskabslovens § 102, stk. 3) er vederlag til likvidatorer, kreditorudvalg og revisorer ligestillet med de i konkurslovens § 31, stk. 2, litra b, omhandlede fordringer. Hvis et insolvent aktieselskab overgår fra likvidation til konkursbehandling, hvilket, så længe en almindelig reform af konkursbehandlingen ikke er gennemført, må formodes at ville ske sjældent, jfr. aktieselskabslovens § 132 og anpartsselskabslovens § 101, synes det imidlertid rigtigst og efter omstændighederne praktisk nødvendigt, at de egentlige konkursomkostninger dækkes forud.

Nr. 4 har ikke noget modstykke i betænkningssudkastet, hvori det forudsættes, at insolvente aktieselskaber opløses ved konkurs. Så længe de gældende regler om likvidation af insolvente aktieselskaber og anpartsselskaber bevares, må det imidlertid være rigtigst at tillægge de af likvidatorerne indgåede aftaler samme betydning som de forpligtelser, en personlig skyldner har påtaget sig med tilsynets samtykke. Fortrinsretten haves, hvad enten aftalen er indgået af den midlertidige likvidator, jfr. aktieselskabslovens § 128, stk. 1, og anpartsselskabslovens § 97, stk. 1, eller den af skifteretten udpegede endelige likvidator, jfr. § 128, stk. 4, henholdsvis § 97, stk. 4.

Nr. 5 svarer til nr. 4 i betænkningssudkastet. Retsafgift (skifteafgift), som ifølge den gældende lovs § 31, stk. 2, litra c, jfr. stk. 3, dækkes efter anden massegæld, men forud for de af § 32 omfattede akkordudgifter m. v., foreslås overført til § 32, således at den betales på lige fod med de i denne bestemmelse nævnte udgifter, jfr. betænkningen s. 188.

Denne forenkling vil kun yderst sjældent få økonomisk betydning for statskassen.

Til nr. 13 og 14.

Disse ændringer er en følge af forslaget nr. 2 (§ 1 b).

Til nr. 15.

Der henvises til de almindelige bemærkninger samt til betænkningen s. 59 ff, hvor også de noget afvigende regler i det svenske og norske udkast er omtalt.

Til § 39 a.

Bestemmelsen svarer til betækningsudkastets § 10, jfr. betænkningen s. 63-64. Samtidig er af redaktionelle grunde medtaget de detailforskrifter, som findes i betækningsudkastets § 8, jfr. betænkningen s. 58. I lovforslaget er tilføjet en angivelse af, til hvilken skifteret anmeldelsen skal indgives.

Anmeldelse om betalingsstandsning skal indgives til den skifteret, som ville have været kompetent til at modtage en konkursbegæring.

Betækningsudkastet indeholder i §§ 3-6 fælles bestemmelser for konkurs og betalingsstandsning om den kompetente skifteret.

Til § 39 b.

Bestemmelsen er enslydende med betækningsudkastets §§ 11 og 12, jfr. betænkningen s. 64-65.

Til § 39 c.

Bestemmelsen svarer med en enkelt ændring, som skyldes indpasningen i den gældende konkurslov, til betækningsudkastets § 13, jfr. betænkningen s. 65-66.

Udvalget har på den ene side fremhævet, at et udlæg med påfølgende tvangsauktion ville kunne ødelægge mulighederne for en frivillig gældsordning, og at gennemførelse af sådan tvangsfyldestgørelse ville være uheldig, hvis udlægget senere bortfaldt som følge af konkurs, jfr. konkurslovens § 23. På den anden side har udvalget ikke fundet det forvarsligt at nægte adgang til udlæg, når betalingsstandsningsboet ikke er eller dog ikke behøver at være undergivet offentlig kontrol. Som en mellem-løsning har udvalget derfor foreslået en regel, hvor efter udlæg vel kan foretages i samme omfang som før betalingsstandsningen, men således at adgangen til fyldestgørelse på grundlag af udlægget suspenderes under betalingsstandsningen.

Efter betækningsudkastet skulle suspensionen af adgang til fyldestgørelse på grundlag af udlæg også

omfatte udlæg i henhold til pantebrev i fast ejendom, idet realisation af pant i fast ejendom efter udkastets § 85 overlades til boet. Da en eventuel ændring af realisationsmåden bør ske i forbindelse med en samlet revision af konkursloven, er suspensionen efter forslaget begrænset til udlæg eller udpantning, som ville miste sine retsvirkninger i tilfælde af konkurs. Denne betingelse er opfyldt, hvis udlæg ifølge forlig eller dom eller udpantning er foretaget efter fristdagen eller inden for de sidste tre uger før denne, jfr. § 23, stk. 2. Derimod omfatter suspensionen ikke udlæg i henhold til pantebrev i fast ejendom, jfr. retsplejelovens § 478, stk. 1, nr. 3 og 4.

Stk. 2 skal sikre, at 12-ugers fristen i retsplejelovens § 533, stk. 2, suspenderes, så længe auktionsforbudet varer.

Til § 39 d.

Bestemmelsen svarer til betækningsudkastets § 14, jfr. betænkningen s. 66-68. Dog findes *stk. 1, 2. pkt.*, ikke i udkastet, men det følger af dettes § 193, stk. 3, at vederlaget til tilsynet skal afholdes af boet, dvs. af skyldneren. Åbning af konkurs eller offentlig akkordforhandling kan såvel efter gældende ret som efter betækningsudkastet betinges af sikkerhedsstillelse for omkostninger, og det samme bør da gælde om beskikkelse af tilsyn. Sikkerheden kan stilles såvel af skyldneren som af kreditorer.

Stk. 4 svarer til reglen i udkastets § 193, stk. 1.

Til § 39 e.

Bestemmelsen svarer med enkelte redaktionelle ændringer til betækningsudkastets § 15, jfr. betænkningen s. 68.

Justitsministeriet finder det rigtigst, at skifteretten også, hvis skyldneren undlader at opfylde sine pligter efter § 39 b, stk. 1, træffer afgørelse om, hvorvidt virkningerne af anmeldelsen om betalingsstandsning skal ophøre. Dette vil da afhænge af, om skyldnerens undladelse medfører, at arbejdet på opnåelse af en betalingsordning ikke kan antages at foregå på en betryggende måde.

Stk. 3 i betækningsudkastets § 15 er optaget i lovforslaget i § 39 g, stk. 1.

Til § 39 f.

Bestemmelsen svarer med nogle redaktionelle ændringer til betækningsudkastets § 16, jfr. betænkningen s. 68-70.

I *stk. 1* er udeladt betækningsudkastets *stk. 1, nr. 1*, hvorom henvises til bemærkningerne til § 39 e, og indsat nr. 4. Denne tilføjelse nødvendiggøres af, at reglerne i aktieselskabsloven og anpartsselskabs-

loven om en konkurslignende behandling af insolvente selskaber indtil videre opretholdes.

I *stk. 3* er indsat en bestemmelse om, at samtlige bekendte fordringshavere skal underrettes om en forlængelse af fristen fra otte uger til tre måneder. Af hensyn til tre ugers-fristen i § 1 b er det af betydning for fordringshaverne at vide, hvornår virkningerne af anmeldelsen om betalingsstandsning udløber.

Til § 39 g.

Bestemmelserne i *stk. 1* er i overensstemmelse med betænkningssudkastets § 203 og § 15, *stk. 3*.

Stk. 2 henviser til retsplejelovens regler om kære af skifterettens afgørelser i konkurs.

Til nr. 16.

Der henvises til de almindelige bemærkninger 6-7.

Lovforslagets §§ 40-50 og §§ 50 b og 50 c svarer med enkelte redaktionelle ændringer til betænkningssudkastets §§ 17-29, jfr. betænkningen s. 71-89. § 44, *stk. 3*, svarer til betænkningssudkastets § 24 og § 45 til betænkningssudkastets § 8. Om § 50 a henvises til bemærkningerne til denne bestemmelse. I § 50, *stk. 2*, er foretaget en tilføjelse, som nærmere omtales i bemærkningerne til denne paragraf.

Til § 41.

I betænkningen s. 72 ff fremhæves det, at udvalget har anset det for betydningsfuldt i videst muligt omfang at nå frem til ensartede konkursbetingelser i de nordiske lande. Der har været enighed mellem de nordiske udvalg om, at grundbetingelsen for at erklære en skyldner konkurs bør være, at han er insolvent, dvs. at han ikke er i stand til at betale sin gæld, efterhånden som den forfalder. Det danske og det svenske udkast gør dog den begrænsning heri, at en blot forbigående betalingsudygtighed ikke skal være nok til, at konkurs indtræder.

Det danske udvalg har i og for sig ment, at der herved var givet en tilstrækkelig bestemmelse af den grundlæggende konkursbetingelse, men efter et stærkt ønske fra svensk og norsk side er i udkastets § 18 (lovforslagets § 41) anført nogle tilfælde, hvor insolvens i almindelighed skal antages at foreligge, men hvor skyldneren dog kan undgå konkurs ved at godtgøre, at han ikke desto mindre må anses for solvent. Navnlig den gældende bestemmelse i konkurslovens § 44 om såkaldt konkursbeskikkelse er i praksis blevet misbrugt som pressionsmiddel ved inkassation af fordringer. Under hensyn til den afsvækkelse, som sker ved, at der åbnes skyldneren mulighed for at undgå konkurs gennem bevis for solvens eller som følge af andre særlige omstændig-

heder, der afskærer en formodning om insolvens, har udvalget ment at kunne gå med til reglen.

Efter betænkningssudkastet og lovforslaget bortfalder kravet om, at den fordring, hvorpå konkursbegæringen støttes, skal være forfalden, jfr. betænkningen s. 73.

Til § 45.

I bestemmelsen, der gengiver indholdet af betænkningssudkastets § 8, som er en fælles regel for konkursbegæring, begæring om tvangsakkord og anmeldelse om betalingsstandsning, er yderligere medtaget skyldnerens personnummer blandt de oplysninger, der så vidt muligt skal anføres i konkursbegæringen. Indgives denne af en kreditor, er det ikke nødvendigt, at han foranstalter særlige undersøgelser for at udfinde skyldnerens personnummer. Kender han det ikke, har han ingen pligt til at søge det oplyst.

Til § 50.

Bestemmelsen i *stk. 2, 1. pkt.*, om, at skifteretten træffer de nødvendige foranstaltninger til at hindre uberettiget råden, findes ikke i betænkningssudkastets § 27, *stk. 2*. I betænkningen s. 87 siges det imidlertid, at rådighedsfratagelsen bør lyses på skyldnerens faste ejendomme, og at omsætningsgældsbreve, bankbøger m. v. bør fratages skyldneren. Justitsministeriet, som kan tiltræde dette, finder det rigtigst, at en udtrykkelig bestemmelse herom optages i lovteksten.

Til § 50 a.

Bestemmelsen tilsigter at opretholde den gældende regel i konkurslovens § 48 b, som er nødvendiggjort af den nordiske konkurskonvention af 7. november 1933, jfr. bekendtgørelse nr. 249 af 1. september 1934. I betænkningssudkastet findes ingen tilsvarende bestemmelse, idet udvalget har forudsat, at konventionen blev ændret, inden den ny konkurslov trådte i kraft.

Til nr. 17.

Ændringen er i overensstemmelse med princippet i betænkningssudkastets § 105, *stk. 2*.

Den gældende regel giver kun skifteretten adgang til at beslutte fortsættelse af skyldnerens forretninger, dersom en pludselig standsning ville påføre boet betydelig skade. I betænkningen s. 201 antages det derimod, at man ikke kan opstille en fast hovedregel om, hvorvidt virksomheden skal fortsætte eller ikke. Er der mulighed for afhændelse, vil selv en kortvarig standsning kunne medføre et betydeligt

fald i værdien, bl. a. fordi en kundekreds kan gå tabt. Selv bortset fra afhændelse af virksomheden vil der kunne være fordele forbundet med at afslutte en igangværende produktion og sælge varelaget i normal handel.

Forslaget går ud på, at skifteretten efter en afvejning af fordele og risici og eventuelt efter rådslagning med kreditorerne som i § 56 nævnt frit skal kunne afgøre, om virksomheden skal fortsætte, indtil kurator og eventuelt kreditorforsamling har haft lejlighed til at tage stilling til spørgsmålet.

Til nr. 18 og 22.

Ændringerne er en følge af, at bestemmelsen i § 46 om pligten til i visse tilfælde at erklære sig konkurs foreslås ophævet, jfr. lovforslagets nr. 16 og de almindelige bemærkninger 6.

Til nr. 19 og 21.

Ændringen er en følge af, at den angivne begrænsning udgik af § 100 ved lov af 14. april 1905 (nr. 225 i Lovtidende for 1906) om tvangsakkord uden for konkurs og om udvidelse af adgangen til tvangsakkord under konkurs (tvangsakkordloven).

Til nr. 20.

Ændringen er en følge af lovforslagets nr. 16 (§ 50 b, stk. 1).

Til nr. 23.

Ændringen er en følge af lovforslagets nr. 2 (§ 1 b).

Til nr. 24.

Bestemmelsen er ny og svarer til § 141 i betænkningens udkastet.

Reglen begrundes i betænkningen s. 227 med behovet for at klare den øjeblikkelige, akutte nødsituation hos de ansatte, som er opstået ved, at konkursen har afbrudt udbetalingen af løn. Er de foranstillede massekrav, som det ofte er tilfældet, sikret dækning, kan kurator bestemme, at den løbende løn skal udbetales, selv om virksomheden eventuelt er standset. Er kurator endnu ikke valgt, kan beslutningen, som det udtrykkeligt udtales i lovforslaget, træffes af skifteretten, jfr. konkurslovens § 57. Skifteretten vil forinden drøfte spørgsmålet med den midlertidige bestyrer, men det er ikke nødvendigt at afvente afholdelsen af en kreditorforsamling, da øjemedet herved let ville forspildes.

Hensynene bag den foreslåede regel varetages nu i betydeligt omfang gennem den ved lov nr. 116 af 13. april 1972 oprettede Lønmodtagernes Garantifond. Det har imidlertid i praksis vist sig, at der undertiden kan gå nogen tid, før udbetaling kan ske

fra Garantifonden, og der vil da stadig være behov for en hurtig, direkte udbetaling til lønmodtagerne fra konkursboet, som i modsætning til Garantifonden er i besiddelse af lønningslister og lønningsbogholderi, som kan danne grundlag for beregningen af beløbet.

Da udbetalingen sædvanligvis vil kunne ske på grundlag af virksomhedens egne oplysninger, er det ikke anset nødvendigt at medtage en regel i lovteksten om udbetalinger, som er sket på grundlag af urigtige oplysninger fra lønmodtageren, se derimod § 12 i lov om Lønmodtagernes Garantifond. Et tilbagesøgningskrav fra konkursboet er et civilretligt mellemværende, som må afgøres ud fra de synspunkter, som sædvanligvis finder anvendelse på tilbagesøgning af ydelser, der er erlagt i urigtig formening om skyld. Herefter vil tilbagesøgning i reglen kunne kræves, hvis der er noget at lægge lønmodtageren til last, men ikke hvis kurator har bedømt boets tilstand forkert, jfr. betænkningen s. 227-28. Har lønmodtageren yderligere krav mod boet, f. eks. fordi han har fordring på erstatning for løn for mere end tre måneder, må han dog, selv om der ikke er noget at bebrejde ham, finde sig i, at det, der er udbetalt for meget, afkortes i det beløb, han senere får udbetalt, jfr. bestemmelsens 2. stykke.

Til nr. 25.

Bestemmelserne i §§ 140-43, 147, 149, 158 og 160-69 har mistet deres betydning ved retsplejeloven og er udeladt i bekendtgørelse nr. 164 af 1. april 1971 af konkursloven.

Ophævelsen af § 145 er en følge af lovforslagets nr. 16 (§ 42).

§ 146 har mistet sin betydning ved bestemmelserne i §§ 34, 35, 37 og 44 i lov nr. 155 af 30. november 1874 om skifte af dødsbo og fællesbo m. v.

Til § 2.

Til nr. 1.

Bestemmelserne er i overensstemmelse med betænkningens udkastets § 163, stk. 2, hvorefter skifteretten kan betinge akkordforhandling af, at skyldneren underkaster sig tilsyn efter samme regler som ved betalingsstandsning. Reglen er med de ændringer, som skyldes, at initiativet til beskikkelsen ikke altid vil udgå fra skyldneren, udformet i overensstemmelse med den tilsvarende regel ved betalingsstandsning, lovforslagets nr. 15 (§ 39 d).

Efter den gældende regel i tvangsakkordlovens § 34, stk. 6, kan skyldneren under akkordforhandlingen stifte gæld, som under en eventuel konkurs betales efter reglerne i konkurslovens § 32 lige efter

den egentlige massogæld, dersom gældsstiftelsen sker med samtykke af en af skifteretten beskikket mand. Til sådan beskikkelse kræves samtykke fra $\frac{2}{5}$ af akkordkreditorerne både efter tal og vægt.

Ifølge lovforslaget skal det tilsyn, som skifteretten har beskikket, ikke blot have den funktion at tage stilling til gældsstiftelse. Tilsynets hovedopgave er, som betegnelsen angiver, at føre tilsyn med skyldnerens dispositioner i tiden, indtil akkorden stadfæstes eller akkordforhandlingen ophører.

Til nr. 2.

Ophævelsen af tvangsakkordlovens § 5, stk. 3 og 4, og § 17, stk. 1, sidste punktum, er en følge af ændringsforslagene under § 1, nr. 2 og nr. 16 (§ 49).

Om ophævelsen af § 22, stk. 1, sidste punktum, henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 6.

Til nr. 3.

Bestemmelsen er ny. Der henvises til de almindelige bemærkninger 8.

Til nr. 4.

Bestemmelsen er en følge af lovforslagets § 1, nr. 21, hvorved § 39 i tvangsakkordloven bliver overflødig.

Til § 3.

Nr. 1 er en følge af § 1, nr. 2 (§ 1 b, stk. 1, nr. 3, og stk. 5).

Nr. 2 er en følge af § 1, nr. 16.

Af de foreslåede regler i konkursloven fremgår det, at også et aktieselskab eller anpartsselskab kan anmelde betalingsstandsning.

Til § 4.

Der henvises til bemærkningerne til § 3.

Til § 5.

Ændringen er en følge af § 1, nr. 2 (§ 1 b), jfr. nr. 8-10.

Til § 6.

Som nævnt i de almindelige bemærkninger foreslås pligten til i visse tilfælde at erklære sig konkurs ophævet. Bestemmelsen i straffelovens § 301 bliver herefter overflødig.

Til § 7.

Til stk. 2. Efter den gældende lovs § 32 bevares fortrinsretten for visse akkordudgifter, dersom konkurs begæres inden tre måneder efter akkordforhandlingens ophør. Denne frist bør bevares for krav, der er stiftet inden lovens ikrafttræden.

Hæftelse for omkostninger ved konkurs og erstatningsansvar for uberettiget konkursbegæring omhandles under nr. 16 (§ 50 b og § 50 c).